

657.6:658.78(478)

ABORDĂRI CONCEPTUALE PRIVIND AUDITUL STOCURILOR

Drd. Artur VÎRTOSU, ASEM
artur.virtosu.av@gmail.com

Auditul stocurilor reprezintă o activitate complexă în cadrul misiunilor de audit al entităților, în special de producere, comerț și prestări servicii. În literatura de specialitate, auditul stocurilor este abordat în două maniere principale diferite, prin prisma ciclului de stocuri-depozitare și pe solduri. Caracterul unic al acestui ciclu este dictat de legătura strânsă cu celelalte cicluri de operații, precum ciclul procurări-plăți, salarii-personal și vânzări-încasări. De asemenea, complexitatea auditului stocurilor este determinată de factori, precum: solduri semnificative în bilanțul entităților, depozitarea în mai multe locații, diversitatea stocurilor după natură și diversitatea metodelor de evaluare.

În lucrare, sunt investigate definiția auditului stocurilor prin prisma ciclului stocuri-depozitare, funcțiile acestui ciclu de operații și interacțiunea lui cu alte cicluri în vederea identificării obiectivelor de audit al stocurilor, atât din perspectiva ciclului de operații, cât și pe solduri.

Cuvinte-cheie: *audit, ciclu de operațiuni, auditul stocurilor, ciclul stocuri-depozitare, aserțiuni ale managementului, obiective de audit, evaluare, solduri.*

JEL: M-42.

Introducere

Stocurile constituie o parte semnificativă a activelor entităților, în special a celor din sfera de producere, comerț și prestări servicii. Grație semnificației acestui tip de active și utilizării în multe procese din cadrul activității entității, precum procesul de achiziție, de depozitare, producere și vânzare, auditul stocurilor este o provocare de o complexitate deosebită în cadrul misiunilor de audit.

Reglementările din domeniul auditului și-n literatura de specialitate conțin diverse abordări privind exercitarea auditului stocurilor în vederea optimizării procesului de auditare a situațiilor financiare.

657.6:658.78(478)

CONCEPTUAL APPROACHES TO AUDITING OF INVENTORIES

PhD candidate Artur VIRTOSU, ASEM
artur.virtosu.av@gmail.com

Auditing of inventory is a complex activity in audit engagements, especially for manufacturing, trade and service-rendering entities. In the literature, the inventory audit is addressed in two different approaches, from the perspective of the inventory-storage cycle and based on account balances. The unique character of this cycle is defined by the close relationship with other cycles of operations, such as the acquisitions-payments, payroll-personnel and sales-collection cycles. Also, the complexity of auditing of inventory is determined by factors such as significant amounts in the entity's balance sheet, multi-site storage, inventory diversity by nature, and diversity of valuation methods.

In this paper is investigated the definition of audit of inventory through the inventory-storage cycle, the functions of this operations cycle and its interaction with other cycles to define inventory audit objectives, both in terms of the business cycle and on the account balances.

Key words: *audit, cycle of operations, audit of inventories, inventory-storage cycle, management assertions, audit objectives, valuation, balances.*

JEL: M-42.

Introduction

Inventories represent a significant part of the entities assets, in particular manufacturing, trade and service-rendering entities. Due to the significance of this type of asset and its use in many processes within the entity's business, such as the acquisition, storage, production and sales process, inventory audit is a challenge of particular complexity in audit engagements.

Audit regulations and specialized literature contain various approaches to exercise auditing of inventories in order to optimize the audit of financial statements.

The aim of the present article is to investigate the problems of inventories audit and sub-

Scopul articolului constă în investigarea problemelor auditului stocurilor și fundamentarea recomandărilor de perfecționare a acestora în conformitate cu cerințele internaționale. În special, sunt abordate problemele aferente: definirii auditului stocurilor; delimitării obiectivelor generale și specifice ale auditului stocurilor bazate pe ciclul de operații; identificarea componentelor auditului stocurilor.

Necesitatea elaborării recomandărilor de perfecționare a auditului stocurilor este determinată de insuficiența cercetărilor teoretice ale problemei și de importanța practică a tehnologiei auditului.

Metode aplicate

Cercetarea se bazează pe o abordare deductivă, de la general la particular, pornind de la stadiul actual al cunoașterii aspectelor practice și teoretice aferente auditului stocurilor. Metodele aplicate, precum analiza literaturii de specialitate în domeniul cercetat, metoda comparativă, inducția și deducția, abstracția științifică, au permis o analiză mai profundă a abordărilor privind auditul stocurilor. În procesul cercetării, au fost luate în considerare rezultatele investigațiilor specialiștilor autohtoni, precum și aspecte din practicile internaționale avansate.

Rezultate și discuții

Pentru multe entități, stocurile reprezintă un element important în situațiile financiare, atât ca pondere în totalul activelor, cât și din perspectiva rotației pe parcursul perioadei de gestiune. Auditul stocurilor este condiționat de următorii factori principali: ponderea semnificativă ca sumă în bilanț și parte a capitalului circulant, amplasarea diversă ce complică controlul fizic și inventarierea lor, diversitatea tipurilor de stocuri și existența mai multor metode de evaluare.

De asemenea, auditul stocurilor este o activitate destul de anevoioasă datorită faptului că, de cele mai multe ori, procedurile ce țin de controlul intern al stocurilor prezintă numeroase deficiențe, aceste tipuri de active fiind supuse unui risc crescut de fraudă. Din acest motiv, reglementările naționale obligă entitățile de a efectua anual inventarierea, iar unele entități, cu sisteme de control intern avansat, stabilesc, prin politici interne, inventarierea periodică a stocurilor.

În opinia noastră, este necesară delimitarea conceptuală a „auditului stocurilor”, în cadrul unui audit al situațiilor financiare și definirea obiectivelor misiunii de audit, bazate pe aserțiunile managementului.

stantiate the recommendations to refine them in line with international requirements. In particular, the related issues are addressed: the definition of inventory auditing; the delimitation of the general and specific objectives of the audit of inventory based on a cycle of operations; identifying inventory audit components.

The need to elaborate recommendations for improving audit of inventories is determined by the lack of theoretical research in this area as well as the practical importance of audit technology.

Applied methods

The deductive approach is used in the research as a base, from general to particular, starting from the current state of knowledge of the practical and theoretical aspects of inventory audit. The methods applied, such as analysis of literature in the researched field, comparative method, induction and deduction, scientific abstraction allowed a deeper analysis of the approaches to auditing of inventories. In the course of our research, the results of investigations of local specialists, as well as aspects of advanced international practices, have been taken into account.

Results and discussions

For many entities, inventories represent a significant element in the financial statements, both as a share of the total assets and of the rotation during the reporting period. Auditing of inventory is subject to the following main factors: significant weight as an amount in the balance sheet and part of working capital; different locations that complicate physical control and stock-count; diversity of inventory types; existence of several evaluation methods.

Inventory audit is a rather difficult task because procedures for internal control often present numerous shortcomings, and these types of assets are subject to an increased risk of fraud. For this reason, national regulations oblige entities to carry out annual stockcounts, and some entities, with advanced internal control systems, set internal policies for periodical inventory counts.

In our opinion, it is necessary to have a conceptual delimitation of “inventory audit” in the framework of the audit of the financial statements and to define the objectives of the audit engagement, based on the management assertions.

The specialized literature contains various approaches to the auditing of financial state-

Literatura de specialitate conține diverse abordări privind procesul de auditare a situațiilor financiare, care pot fi clasificate convențional în patru grupe:

- 1) *abordări bazate pe segmente de activități;*
- 2) *abordări bazate pe cicluri de operațiuni;*
- 3) *abordări pe solduri;*
- 4) *abordări mixte.*

În practica autohtonă, cel mai frecvent este utilizată abordarea bazată pe fragmentarea auditului în cicluri de operații. În practica internațională, în special, în companiile din Big Four, se utilizează preponderent un mix de abordări, în dependență de nivelul de risc al entităților auditate, îndeosebi, se recurge la abordarea pe solduri și cea pe cicluri de operații, care încadrează aceleași tipurile de operații și solduri de conturi strâns corelate.

Savanții Arens Alvin A. și Loebbecke James K. din SUA propun divizarea auditului pe următoarele cicluri de operații: ciclul vânzări-încasări, ciclul procurări-plăți, ciclul salarii-personal, ciclul stocuri-depozitare, ciclul atragere-rambursare de capital [1, p.180].

Considerăm că această abordare este justificată, deoarece, fiind bazată pe operații similare, ce implică soldurile și rulajele conturilor interconectate de natură economică similară, ceea ce asigură un nivel sporit al calității serviciilor de audit cu un efort rezonabil, prin evitarea verificării repetate a unora și acelorași informații, ca, de exemplu, în cazul abordării auditului bazat pe solduri.

Auditul situațiilor financiare ca și concept este unul relativ nou pentru Republica Moldova. Totodată, conformarea la reglementările internaționale a început în anul 2012, prin acceptarea spre aplicare a Standardelor Internaționale de Audit (în continuare – ISA) și a Codului etic al profesioniștilor contabili [11] și, mai recent, prin aprobarea Legii cu privire la auditul situațiilor financiare [6], documente elaborate în baza Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate [4]. Astfel, putem constata că, la noi în țară, atât reglementările aplicate, cât și literatura de specialitate autohtonă conțin un număr redus de studii privind practica auditului financiar, iar problemele aferente segmentării auditului pe

ments, which conventionally can be classified into four groups:

- 1) *activity segments-based approaches;*
- 2) *business operation cycle-based approaches;*
- 3) *balance-based approaches;*
- 4) *mix of approaches.*

In domestic practice, the most often used approach is based on the fragmentation of audit by cycles of operations. In international practice, especially Big Four companies, they mainly use a mix of approaches, depending on the level of risk of audited entities, in particular it is used the account balance-based and business operation cycle-based approaches that fit the same types of operations, and account balances closely linked.

Scientists Arens A.A. and Loebbecke J.K. in the United States propose the fragmentation of the audit over the following cycles of operations: sales-collection cycle, acquisitions-payments cycle, salary-personnel cycle, inventory-storage cycle, capital drawback / reimbursement cycle [1, p.180].

We consider that this approach is justified because it is based on similar operations involved, the interconnected balances and movements on these accounts as well as similar economic substance, that ensures a high level of quality of audit services, which implies reasonable effort by avoiding repeated verification of same information, for example in the case of the balance-based audit approach.

The audit of financial statements is a relatively new concept for the Republic of Moldova. The transposition and complying with international regulations started in 2012 by acceptance in application of the International Auditing Standards (in continuation – ISA) and the Ethics Code of Professional Accountants 2012 [11] and recently by approving the Law on audit of financial statements [6], elaborated on the basis of Directive 2006/43 / EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of the annual accounts and consolidated accounts [4]. Thus, we can conclude that both local regulations and speciality literature contain a limited number of studies on the practice of financial audit, and the issues related to the segmentation of the audit in the cycles of operations are not investigated sufficiently and requires an integrated approach in the context of

cicluri de operații nu sunt încă suficient investigate și necesită o abordare integrată prin prisma ralierii practicilor de audit autohtone la standardele internaționale.

Investigarea abordărilor conceptuale ale auditului stocurilor, în literatura de specialitate autohtonă și internațională, a demonstrat că cercetările anterioare nu conțin o definiție a auditului stocurilor, ca atare, aceasta fiind subînțeleasă din combinarea noțiunilor de „audit” și „stocuri” sau a „ciclului stocuri-depozitare”. După părerea noastră, noțiunea „auditul stocurilor” poate fi definită prin două dimensiuni:

- 1) definirea conceptului de „audit”;
- 2) definirea conceptului de „ciclul stocuri-depozitare”.

Potrivit Legii, privind activitatea de audit [5, art.2], prin audit, se subînțelege examinarea independentă a rapoartelor financiare anuale, a rapoartelor financiare anuale consolidate și a altor informații, aferente acestora, ale entității auditate pentru exprimarea unei opinii profesionale a auditorului asupra corespunderii lor, sub toate aspectele semnificative, cerințelor stabilite față de aceste rapoarte. Totodată, auditul este definit, sub aspect general și conceptual, ca o activitate de întreprinzător, care constă în prestarea de servicii profesionale, efectuate pe bază de contract, pentru exprimarea opiniei asupra veridicității rapoartelor financiare în conformitate cu reglementările în domeniu.

În conformitate cu ISA 200, „Obiectivele generale ale auditorului independent și desfășurarea unui audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit”, scopul unui audit este „să crească gradul de încredere al utilizatorilor vizați în situațiile financiare. Acest lucru este obținut prin exprimarea unei opinii de către auditor cu privire la măsura în care situațiile financiare sunt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu un cadru de raportare financiară aplicabil. În cazul majorității cadrelor de raportare, opinia se referă la măsura în care situațiile financiare sunt prezentate, în mod corect, sub toate aspectele semnificative, sau oferă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare. Un audit efectuat în conformitate cu ISA-urile și cerințele etice relevante îi permite auditorului să își formeze cea opinie” [11, pct. 3].

În literatura de specialitate și reglementările privind auditul ale altor țări, precum România și

linking the domestic audit practices to international standards.

The investigation of conceptual approaches related to auditing of inventories in local and international literature has shown that previous research does not contain a definition of inventory audit as such, being understood from the combination of “audit” and “inventory” or “inventory-storage cycle”. In our opinion, two dimensions can define the notion of “inventory audit”:

- 1) define the concept of “auditing”;
- 2) define the concept of “inventory-storage cycle”.

According to the Law on audit activity [5, art.2], by audit is meant the independent review of the annual financial statements, consolidated annual financial statements and other related information of the audited entity to express a professional opinion by the auditor on compliance in all material respects, to the requirements set out in relation to these reports. At the same time, the auditing represents, generally and conceptually, an entrepreneurial activity consisting of providing professional services, performed on a contractual basis, to express the opinion on the accuracy of the financial statements in accordance with the regulations in the field.

According to ISA 200 “General Objectives of the Independent Auditor and Performing an Audit in Accordance with International Standards on Auditing,” the purpose of an audit is “to increase the confidence of the users concerned in the financial statements. This is achieved by expressing an opinion by the auditor on the extent to which financial statements are prepared in all material respects under an applicable financial reporting framework. For most reporting frameworks, the opinion concerns the extent to which the financial statements presents fairly, in all material respects, or provides a fair and accurate view in accordance with the reporting framework. An audit performed in accordance with ISAs and relevant ethical requirements enables the auditor to form that opinion” [11, pt. 3].

The literature in the field of auditing and regulations of other countries, such as Romania and Russia, contain similar definitions of audit and its scope.

In the paper of the Romanian researchers Morariu A. and Țurlea E., the audit is defined as a “professional examination carried out by an inde-

Federația Rusă, se conțin noțiuni similare privind auditul și scopul acestuia.

În lucrarea savanților din România, Morariu A. și Țurlea E., auditul este definit ca o „examinare profesională efectuată de o persoană autorizată, independentă, în vederea exprimării unei opinii motivate asupra imaginii fidele a situațiilor financiare anuale” [9, p.12].

O altă abordare conceptuală privind auditul este prezentată în lucrarea economiștilor români Dobroțeanu L. și Dobroțeanu C.L., care definesc auditul situațiilor financiare de sinteză ca fiind „stabilirea gradului în care situațiile financiare îndeplinesc obiectivul lor major de respectare a imaginii fidele a situației patrimoniale, a rezultatelor obținute etc.” [4, p.27].

Colectivul de autori Meniu M., Panaitescu I., Afanase C., Lilaia D., în mod analogic, afirmă că auditul financiar „reprezintă activitatea de examinare în vederea exprimării de către auditorii financiari a unei opinii asupra situațiilor financiare, în conformitate cu standardele de audit, armonizate cu standardele internaționale de audit și adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România” [8, p.15].

În opinia cercetătorilor Preda B.F. și Hurloiu L.R., „auditul reprezintă o investigație de mare amploare a proceselor, sistemelor, informațiilor, produselor etc., existente în interiorul organizației sau diseminate de aceasta. Rezultatul activității se constituie, în mod firesc, într-o mixtură de puncte de vedere calificate, formulate de specialiști din domenii diferite de activitate, astfel, încât să se poată stabili un calificativ general” [10, p.13].

După părerea savanților ruși, Erofeeva V., Piscunov V. și Bitiucova T., auditul reprezintă „auditarea independentă a situațiilor financiare a persoanei auditate cu scopul de a exprima o opinie cu privire la veridicitatea anumitor rapoarte” [14, p.12].

Renumitul savant american Montgomery J.W. definește auditul ca: „o examinare sistematică a înregistrărilor și documentelor contabile ale unei entități economice sau ale unei organizații, cu scopul de a le verifica și a raporta rezultatele acesteia” [2, p.27].

Din definițiile de mai sus, putem constata că termenul „audit” este definit, în mod diferit, în literatura de specialitate, și implică trei componente importante: situații financiare (înregistrări contabile), auditor și activitate sau tehnici de audit.

pendent authorized person, in order to express a reasoned opinion on the true view of the annual financial statements” [9, p.12].

Another conceptual approach to auditing is presented in the research of Romanian economists Dobroțeanu L. and Dobroțeanu C. L., which define the audit of financial statements as “determining the extent to which the financial statements fulfill their major objective of respecting the true view of the financial position of the entity, its financial results, etc.” [4, p.27].

The team of authors comprised of Meniu M., Panaitescu I., Afanase C., Lilaia D., similarly asserts that the financial audit “represents the examination in order for the financial auditors to express an opinion on the financial statements in accordance with the auditing standards, harmonized with international auditing standards and adopted by the Chamber of Financial Auditors of Romania” [8, p.15].

In the opinion of scientists Preda B.F. and Hurloiu L.R., “the audit is a large-scale investigation of processes, systems, information, products, etc. existing within the organization or disseminated by it. The result of the activity is in fact a mixture of qualified points of view, formulated by specialists in different fields of activity, so that a general grade can be established” [10, p.13].

In the opinion of Russian researchers Erofeeva V., Piscunov V. and Bitiucova T., audit represents “the independent verification of the accounting (financial) reporting of audited person with the purpose of expressing the opinion on the reliability of these reporting” [4, p.12].

The well-known American scientist Montgomery defines the audit as “systematic examination of the books and records of a business or other organisations, in order to check or verify and to report upon results thereof” [2, p.27].

From the above stated definitions, the term “audit” is defined differently in the literature and involves three important components: financial statements (accounting records), auditor and audit activity or techniques.

If the notion of “audit” is widely analyzed in the literature, then the concept of the “inventory-storage cycle” dimension has no specific definition in the literature.

Arens, A.A. and Loebbecke, J.K believe that “the inventory-storage cycle has a close relationship with all other cycles, especially in the

Dacă noțiunea de „audit” este larg analizată în literatura de specialitate, atunci conceptul dimensiunii „ciclul stocuri-depozitare”, nu își are o definiție specifică în literatura de specialitate.

Arens A.A., Loebbecke J.K. consideră că „ciclul stocuri-depozitare are o legătură strânsă cu toate celelalte cicluri, mai ales în cazul unei companii producătoare. În costul stocurilor, intră valoarea materiilor prime (ciclul cumpărări-plăți), a manoperei directe (ciclul salarii-personal) și regia de producție (ciclurile cumpărări-plăți și salarii-personal). Vânzarea produselor finite privește ciclul vânzări-încasări” [1, p.181]. De asemenea, savanții sus-menționați sunt de părerea că stocurile pot fi utilizate și în calitate de garanții, în cazul întreprinderilor producătoare și celor din comerț, astfel stocurile sunt parte și la ciclul atragere-rambursare a capitalului. Subscriem la această abordare, și considerăm că datorită interacționării permanente și strânse cu celelalte cicluri, ciclului stocuri-depozitare îi revine un loc central în procesul de auditare a situațiilor financiare.

În vederea definirii „ciclului stocuri-depozitare”, considerăm necesară analiza noțiunilor „ciclu” și „ciclu de operații”. Astfel, Dicționarul explicativ al limbii române, oferă mai multe definiții ale termenului „ciclu”, printre care și: Ciclu, s.n. – succesiune de fenomene, stări, operații, manifestări etc., care se realizează într-un anumit interval de timp și care epuizează, în ansamblul lor, evoluția unui anumit proces (repetabil): totalitatea fenomenelor, faptelor, acțiunilor etc. legate între ele [3].

În literatura de specialitate, noțiunea „ciclu de operațiuni” este abordată de cercetătorii români Toma M. și Chivulescu M. Prin formula sintezei analitice, savanții au definit noțiunea de „circuit” ca fiind „înlănțuirea operațiilor care participă la realizarea aceluiași scop”, iar mai multe circuite formează un **ciclu** [14, p.8]. Astfel, savanții consideră că prin suprapunerea schemelor de desfășurare a ciclului de operațiuni contabile și a ciclului operațiilor de gestiune, aceste două cicluri se integrează perfect, servind, în cele din urmă, aceluiași scop.

Analizând cele expuse mai sus, considerăm că **ciclul stocuri-depozitare ar putea reprezenta totalitatea tranzacțiilor de recunoaștere și evaluare a stocurilor în procesul de achiziție, depozitare, producere și vânzare a acestora.**

case of a manufacturing company. The cost of inventories consists of the value of raw materials (acquisition-payments cycle), direct labour (salary-personnel cycle) and production overheads (acquisition-payments and salary-personnel cycles). The sale of finished goods concerns the sales-collection cycle” [1, p.181]. The above-mentioned scientists also believe that inventories can also be used as collateral for both manufacturing and trading companies, which are part of the capital-raising-repayment cycle. We agree with this approach, and we believe that due to the continuous and close interaction with the other cycles, the inventory-storage cycle has a central role in the financial statements audit.

In order to define the “inventory-storage cycle”, we consider necessary to analyze the notions “cycle” and “cycle of operations”. Thus, the Tesauro of the Romanian language offers several definitions of the term “cycle”, including: Cycle – a succession of phenomena, states, operations, manifestations, etc. that occur in a certain period of time and which exhaust the evolution of a certain process (repeatable) as a whole: the totality of phenomena, facts, actions, etc. linked together [3].

In the specialized literature, the notion of “cycle of operations” is approached by Romanian researchers Toma M. and Chivulescu M. [14]. By the formula of the analytical synthesis, the researchers have defined the notion of “flow” as “the chain of operations involved in the same purpose”, and several circuits form a **cycle** [14, p.8]. Thus, the scientists believe that by overlapping the accounting operations cycle and the managerial operations cycle, these two cycles fit perfectly, ultimately serving to the same purpose.

Analyzing the above, we believe that the **inventory-storage cycle represents the aggregate of transactions related to recognition and valuation of inventory in the acquisition, storage, production and sale processes.** Thus, the inventory-storage cycle presents the most complex and difficult segment of an entity, given the close relationship with all other cycles.

Following the definition of these two dimensions, the definition of “inventory audit”, in our opinion, can be formulated as following: **inventory audit is the professional examination, by an authorized person, of the information related to inventory presented in the entity’s financial statements, in order to express an opinion on their fair presentation,**

Astfel, ciclul stocuri-depozitare prezintă cel mai complex și dificil segment al unei entități, dată fiind legătura strânsă cu toate celelalte cicluri.

Urmare a definirii acestor două dimensiuni, noțiunea de „auditul stocurilor”, în opinia noastră, poate fi formulată în felul următor: **auditul stocurilor reprezintă examinarea profesională, independentă, de către o persoană autorizată, a informațiilor aferente stocurilor prezentate în situațiile financiare ale entității, în vederea exprimării unei opinii privind prezentarea acestora în mod corect, sub toate aspectele semnificative, sau oferă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil.**

Ciclul stocuri-depozitare are un caracter unic datorită corelației strânse cu celelalte cicluri de operații. Materiile prime și manopera directă intră în ciclul stocuri-depozitare din ciclul cumpărări-plăți, respectiv din ciclul salarii-personal, iar ciclul stocuri-depozitare se încheie cu vânzarea bunurilor prin operațiile din ciclul vânzări-încasări.

În vederea exercitării auditului, este necesară stabilirea obiectivelor de audit la nivelul grupelor de operații și solduri. Stabilirea obiectivelor de audit este direct bazată pe aserțiunile managementului entității, care reprezintă afirmații privind categoriile de operații și conturi incluse în situațiile financiare ale entității. Savanții Arens A. A. și Loebbecke J. K., făcând referință la Declarația privind Standardele de Audit SUA 31 (secțiunea 326), clasifică aserțiunile în cinci categorii generale:

1. *Existență sau apariție (producere)* – care presupune că activele, datoriile și capitalurile proprii incluse în bilanț au existat cu adevărat la data întocmirii bilanțului, iar operațiunile incluse în situațiile financiare s-au produs cu adevărat pe parcursul perioadei de gestiune auditate.
2. *Exhaustivitate* – potrivit căruia toate operațiunile și conturile care ar trebui prezentate sunt incluse în situațiile financiare.
3. *Evaluare sau afectare (alocare)* – prin care se susține că orice cont de active, datorii, capitaluri proprii, venituri și cheltuieli a fost inclus în situațiile financiare în mod veridic.
4. *Drepturi și obligații* – ce confirmă faptul că activele reprezintă drepturile entității, iar datoriile – obligațiile acesteia la un moment dat.

in all material respects, or to provide a fair and true view in accordance with the applicable reporting framework.

The inventory-storage cycle has a unique character due to its close correlation with other cycles of operations. Raw materials and direct labor enter into the inventory-storage cycle from the acquisitions-payments cycle, respectively the salary-personnel cycle, while the inventory-storage cycle ends with the sale of goods through the operations of sales-collections cycle.

In order to perform the audit, it is necessary to establish audit objectives at the level of the groups of operations and balances. The process of setting of audit objectives is directly based on the assertions of the entity's management, which represent assertions about the categories of transactions and accounts included in the entity's financial statements. The researchers Arens A. A. and Loebbecke J. K., referring to the Statement on US Auditing Standards 31 (section 326), classifies the assertions into five general categories:

1. *Existence or occurrence*, which implies that assets, liabilities and equity included in the balance sheet really existed at the balance sheet date and the operations included in the financial statements were indeed incurred during the audited.
2. *Completeness* – according to which all transactions and accounts that should be presented are included in the financial statements.
3. *Valuation or impairment* - asserting that any asset, liability, equity, revenues and expense account has been reliably presented in the financial statements.
4. *Rights and Obligations* – which confirm that assets represent the rights of the entity, and debts – its obligations at a certain period of time.
5. *Presentation and disclosure* – refers to the fact that the items included in the financial statements are correctly combined, divided, revealed and disclosed [1].

Thus, the audit objectives related to operations have a very close relationship with management assertions and are set in order for the auditor to have a framework of reference in the audit engagement.

According to authors Arens A.A. and Loebbecke J. K., the objectives remain the same from one audit to another, but the evidence differs,

5. *Prezentare și dezvoltare* – se referă la faptul că elementele incluse în situațiile financiare sunt corect combinate, divizate, descrise și dezvoltate [1].

Astfel, obiectivele de audit ce țin de operații au o legătură foarte strânsă cu aserțiunile manageriale și sunt stabilite cu scopul ca auditorul să aibă un cadru de referință în cadrul angajamentului.

Potrivit autorilor Arens A. A. și Loebbecke J. K., obiectivele rămân identice de la un audit la altul, însă probele diferă, în funcție de circumstanțe. Astfel, obiectivele de audit se împart în obiective de audit referitoare la operații și obiective de audit raportate la soldurile conturilor [1].

La rândul lor, obiectivele de audit legate de operații pot fi generale, aplicabile fiecărui tip de operații semnificative și obiective specifice, care se aplică fiecărei categorii de operațiuni și adaptate nemijlocit unui tip de operații, cum ar fi stocurile. Aceiași autori delimitează șase obiective generale de audit privind operațiunile: *existență, exhaustivitate, exactitate, clasificare, cronologie, sistematizare și sintetizare* [1, p.187].

Obiectivele de audit referitoare la soldurile conturilor, similar celor legate de operațiuni, pot fi delimitate în generale și specifice, și, la fel, se bazează pe aserțiunile conducerii.

În lucrarea cercetătorului autohton, Slobodeanu S. [11], se propune ierarhizarea obiectivelor de audit legate de tipurile de operații și referitoare la conturi în dependență de aserțiunile managementului. Suntem de acord cu astfel de abordare, care prevede corelarea aserțiunilor managementului cu obiectivele de audit la nivel de ciclu stocuri-depozitare și cu soldurile ce se integrează în acest ciclu.

În opinia noastră, **obiectivele de audit generale / specifice privind operațiile ciclului stocuri-depozitare** sunt:

- **Existență** / Procurarea stocurilor corespund achizițiilor făcute de la furnizori reali;
- **Exhaustivitate** / Operațiile ce țin de procurarea stocurilor sunt înregistrate în totalitate;
- **Exactitate** / Stocurile sunt corect documentate și corespund cantității procurate și produse;
- **Clasificare** / Operațiile sunt clasificate corect;
- **Cronologie** / Operațiile sunt înregistrate la

depending on the circumstances. Thus, the audit objectives are divided into audit objectives related to operations and audit objectives related to account balances [1].

In their turn, the audit objectives related to type of operations may be general, applicable to each type of significant operation, and specific objectives, which apply to each category of operations and are adapted to the type of operation, such as inventories. The same authors outline six general audit objectives related to operations: *existence, completeness, accuracy, classification, timing, systematization and synthesis* [1, p.187].

Audit objectives based on account balances, similar to those relating to operations, can be delimited in general and specific terms, and are also based on management assertions.

In the paper of the local researcher Slobodeanu S. [11], it is proposed to prioritize audit objectives related to types of operations and related account balances according to management assertions. We agree with this approach, which provides the correlation of management assertions with audit objectives at the level of inventory-storage cycle and with the balances that are integrated in this cycle.

In our opinion, **the general / specific audit objectives related to operations in the inventory-storage cycle** are as follows:

- **Existence** / Purchase of inventories corresponds to purchases made from real suppliers;
- **Completeness** / Operations related to inventory acquisition & production are recorded in full;
- **Accuracy** / Inventories are properly documented and correspond to the quantity purchased and produced;
- **Classification** / Operations are correctly classified;
- **Timing** / Operations are recorded on the correct date and correspond to the respective reporting period;
- **Systematization and synthesis** / Procurement, production, storage operations are properly recorded into the warehouse books and are summarised correctly;
- **Presentation and disclosure** / Cycle operations are correctly combined, broken down,

date corecte și corespund perioadei de gestiune respective;

- **Sistematizare și sintetizare** / Operațiile de procurări, producere, depozitare sunt adecvat transferate în registru depozitarului și sunt sintetizate corect;
- **Prezentare și dezvăluire** / Operațiile ciclului sunt corect combinate, divizate, descrise și dezvăluite în situațiile financiare.

La rândul lor, **obiectivele de audit generale / specifice aferente soldurilor** sunt identificate ca:

- **Existență** / Stocurile incluse în bilanț există fizic;
- **Exhaustivitate** / Toate stocurile existente sunt identificate și inventariate;
- **Exactitate** / Stocurile sunt corect identificate în vederea evaluării: costul stocurilor este corect determinat, folosind metoda de evaluare acceptată; sumele incluse în situațiile financiare corespund datelor contabile;
- **Clasificare** / Stocurile sunt corect clasificate și etichetate;
- **Separarea exercițiilor (cezură)** / Confirmarea că procurarea și vânzarea de stocuri sunt înregistrate în perioada de gestiune adecvată;
- **Concordanța detaliilor** / Stocurile din procesele de inventariere concordă cu Cartea mare;
- **Valoarea realizabilă** / Stocurile cu mișcare lentă și fără mișcare, precum și stocurile învechite au fost identificate și evaluate la valoarea realizabilă netă;
- **Drepturi și obligații** / Numai stocurile ce aparțin cu drept de proprietate sunt prezentate în situațiile financiare;
- **Prezentare și dezvăluire** / Stocurile sunt corect prezentate și dezvăluite în situațiile financiare.

Ciclul stocuri-depozitare include două sisteme separate strâns corelate: *circuitul fizic al bunurilor și circuitul costurilor aferente acestor bunuri*. Existența mai multor locații de depozitare a stocurilor, precum și diversitatea naturii lor, impune existența mecanismelor de control pe măsură, atât în scopul detectării și urmăririi fizice a stocurilor, cât și privind costurile aferente acestora. Savanții Arens A. A. și Loebbecke J. K. [1, p.738], evidențiază șase funcții ale ciclului stocuri-depozitare, care sunt direct corelate cu

described and disclosed in the financial statements.

On the other hand, the **general / specific audit objectives related to account balances** are identified as:

- **Existence** / Inventories presented in the balance sheet physically exists;
- **Completeness** / All existed inventories are identified and stock-counted;
- **Accuracy** / Inventories are correctly identified for valuation: the cost of inventories is correctly determined using the accepted valuation method; the amounts included in the financial statements correspond to the accounting records;
- **Classification** / Inventories are correctly classified and labelled;
- **Matching** / Confirmation that the purchase and sale of stocks are recorded during the appropriate reporting period;
- **Compliance of details** / Inventories presented in the stockcount reports are comply with the General Ledger;
- **Realizable value** / Inventories with low turnover and obsolete are identified and valued and net realizable value;
- **Rights and obligations** / Only inventories owned by the entity are presented in the financial statements;
- **Presentation and disclosure** / Inventories are presented and disclosed appropriately in the financial statements.

The inventory-storage cycle includes two closely related separate systems: *the physical movement of the goods and the cost movement associated with these goods*. The existence of several warehouse premises and the diversity as nature of inventories implies the existence of adequate control mechanisms, both for the purpose of detecting and physical observation of inventories, as well as for the associated costs. The scientists Arens A. A. and Loebbecke J. K. highlights six functions of the inventory-storage cycle that are directly correlated with the inventory movement within the entity and documenting related operations [1, p.738]. The inventory-storage cycle functions correlated to the inventory movements, related documents and audit components are presented in the figure 1.

circuitul stocurilor în cadrul entității și respectiv cu documentarea operațiilor din acest circuit. Funcțiile ciclului stocuri-depozitare corelate cu circuitul stocurilor, documentele conexe și componentele auditului sunt prezentate în figura 1.

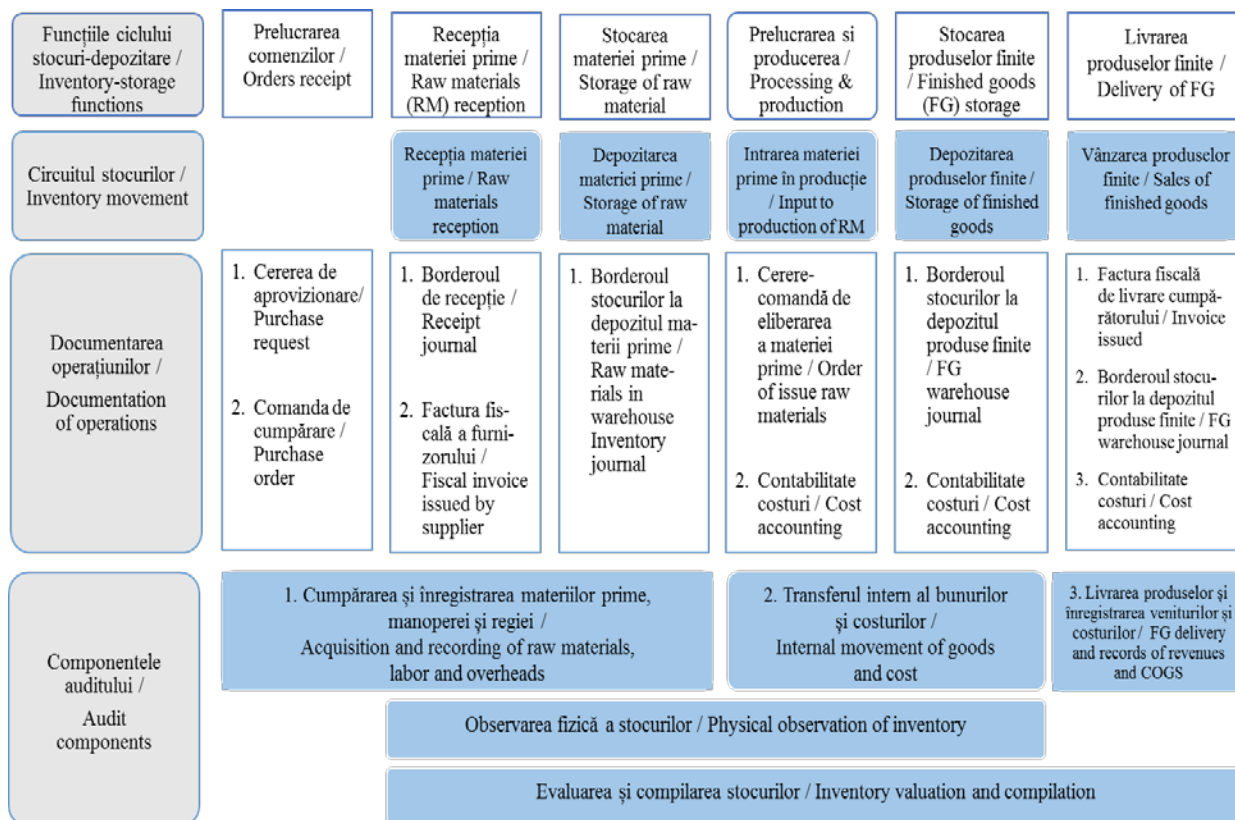

Figura 1. Funcțiile ciclului stocuri-depozitare și corelarea cu componentele auditului stocurilor / Figure 1. Functions of the inventory-storage cycle and its correlation with components of inventory auditing

Sursa: elaborată de autor după Arens A. A. și Loebbecke J. K. [1, p.741] / Source: The functions of the inventory-storage cycle and its correlation with components of inventory auditing [1, p.741]

Funcția primară a ciclului stocuri-depozitare constă în prelucrarea comenzilor de cumpărare, documentată prin cererile de aprovizionare sau comanda de cumpărare, în dependență de specificul entității. Următoarea etapă presupune primirea nemijlocită a bunurilor în baza facturilor fiscale ale furnizorului și întocmirea borderoului de recepție. Stocarea bunurilor presupune transferarea lor la depozit și înregistrarea lor în borderoul depozitarului. Funcția de prelucrare și fabricație este una dintre cele mai complexe și diferă considerabil de la entitate la alta. Complexitatea este evidențiată atât prin numărul mare de pro-

The primary function of the inventory-storage cycle is the processing of purchase requests, documented through supply or purchase orders, depending on the entity's specifics. The next step involves receiving of the goods based on the supplier's fiscal invoices and preparing the receipt journal at warehouse. The storage of the goods involves their transfer to the warehouse and their registration warehouse registry. The processing and manufacturing function is one of the most complex and differs considerably from entity to entity. The complexity is underlined both by the large number of processes and by

cese, cât și prin documentarea lor de diferite departamente implicate, precum și de necesitatea calculării costurilor de producție. Următoarea funcție reprezintă funcția de stocare a produselor finite prin întocmirea documentelor primare la depozitul de produse finite. Finalizarea ciclului de stocuri-depozitare, prin livrarea produselor cumpărătorilor, face parte, de asemenea, din ciclul vânzări-încasări și se documentează prin factura fiscală către cumpărător și, totodată, recunoașterea veniturilor și costurilor aferente vânzării.

De menționat că, în cadrul auditului ciclului stocuri-depozitare, o deosebită atenție se atrage mecanismelor interne de control. Inventarierea regulată a stocurilor, în orice stadiu al ciclului, prin compararea soldurilor efective cu cele din contabilitate, reprezintă un instrument eficient în cadrul misiunilor de audit.

Autorii Arens A. A. și Loebbecke J. K. consideră că „obiectivul general al auditului ciclului stocuri-depozitare constă în a determina dacă materiile prime, produsele în curs de fabricație, stocurile de produse finite și costul bunurilor vândute sunt fidel prezentate în situațiile financiare” [1, p.742]. În scopul eficientizării auditului ciclului stocuri-depozitare, sunt distinse cinci părți-componente: *cumpărarea și înregistrarea materiilor prime, manoperei și regiei; transferarea internă a activelor și costurilor; expedierea bunurilor și înregistrarea veniturilor și costurilor; observarea fizică a stocurilor; evaluarea și compilarea stocurilor.*

Componentele auditului ciclului stocuri-depozitare sunt mai eficient auditate în cadrul celorlalte cicluri în cadrul auditului. Astfel, cumpărarea și înregistrarea materiilor prime, manoperei și regiei sunt verificate ca parte a ciclului de procurări-plăți și salarii-personal. Expedierea produselor și înregistrarea veniturilor și costurilor aferente sunt testate în cadrul auditului ciclului de vânzări-încasări. Deși aceste testări sunt parte ale altor cicluri, rezultatele verificărilor sunt necesare pentru evaluarea auditului stocurilor în ansamblu.

Concluzii

În literatura de specialitate, – reglementările privind auditul și, în practica autohtonă și internațională, – procesul de auditare a situațiilor financiare sunt abordate în diverse moduri. Aceste abordări sunt bazate pe segmente de activități,

their documentation by different departments involved, as well as by the necessity of calculating the production costs. The following function is the finished goods storage by recording the primary documents at the finished goods warehouse. The final stage of the inventory-storage cycle represents the delivery of finished goods to the customer which is also part of the sales-collection cycle and is documented through the fiscal invoice issued to the customer and, at the same time, recognizing revenue and costs associated with the sale.

It should be mentioned that during the audit of the inventory-storage cycle, particular attention is drawn to internal control mechanisms. Regular stockcount of inventories at any stage of the cycle by comparing actual balances with accounting records is an effective tool in audit engagements.

Authors Arens A. A. and Loebbecke J. K. consider that “the overall objective of the audit of the inventory-storage cycle is to determine whether raw materials, works in progress, finished goods stocks and the cost of goods sold are fairly presented in the financial statements” [1, p.742]. In order to make the audit of inventory-storage cycle more efficient, the scientists distinguished five component parts as: *acquisitions and recording of the raw materials, of labor and overheads; internal transfer of assets and costs; the dispatch of goods and the recording of income and costs; physical observation of inventories; evaluation and compilation of inventories.*

The components of the inventory-storage cycle audit are more effectively audited in the other cycles of operations. Thus, the acquisition and recording of raw materials, labor and overheads are checked as part of the acquisition-payments and salary-personnel cycles respectively. Finished goods dispatching and recognition of revenue and related costs are tested in the sales-collection cycle of the audit. Regardless of the fact that these tests are part of other cycles, the results of the checks are necessary to assess the overall audit of inventories.

Conclusions

Audit regulations in specialized literature, and financial statements auditing process in domestic and international practice are approached in various ways. These approaches are

cicluri de operații și solduri. După părerea noastră, auditul stocurilor este mai eficient în cazul abordării pe ciclul stocuri-depozitare.

Literatura în domeniu nu oferă o definiție distinctă a auditului stocurilor în cadrul auditului situațiilor financiare. În acest context, propunem definirea **auditului stocurilor ca examinarea profesională, independentă, de către o persoană autorizată, a informațiilor aferente stocurilor prezentate în situațiile financiare ale entității, în vederea exprimării unei opinii privind prezentarea acestora, în mod corect, sub toate aspectele semnificative sau oferă o imagine corectă și fidelă în conformitate cu cadrul de raportare aplicabil.**

Exercitarea auditului este concepută prin stabilirea obiectivelor de audit la nivelul grupelor de operații și solduri. Stabilirea obiectivelor de audit este direct bazată pe aserțiunile managementului entității. Auditul stocurilor, în opinia noastră, poate avea următoarele obiective la nivelul grupelor de operații, precum: *existență, exhaustivitate, exactitate, clasificare, cronologie, sistematizare și sintetizare, prezentare și dezvăluire*. De asemenea, sunt propuse obiective de audit generale aferente soldurilor și, pentru ambele concepte, sunt delimitate obiectivele de audit specifice.

În literatura de specialitate, se conțin cinci părți-componente ale auditului stocurilor: *cumpărarea și înregistrarea materiilor prime, transferarea internă a activelor și costurilor, expedierea bunurilor și înregistrarea veniturilor și costurilor, observarea fizică a stocurilor, evaluarea și compilarea stocurilor*. Unele dintre aceste componente sunt mai eficient auditate în cadrul celorlalte cicluri în cadrul auditului. Suntem de acord cu astfel de abordare, totodată, considerăm că auditul ciclului stocuri-depozitare trebuie să fie corelat cu funcțiile și circuitul stocurilor, precum și cu documentarea operațiilor respective.

based on segments of activities, business cycles, account balances as well as mixed. In our opinion, inventory audit is more effective by using the inventory-storage cycle approach.

The literature in the field does not provide a distinct definition of inventory audit in the framework of the audit of financial statements. In this context, we propose the definition of **inventory audit as the professional examination, by an authorized person, of the information related to inventory presented in the entity's financial statements, in order to express an opinion on their fair presentation, in all material respects, or to provide a fair and true view in accordance with the applicable reporting framework.**

Audit is designed by setting audit objectives at the level of the groups of operations and account balances. The process of setting audit objectives is based on the management assertions of the entity. The inventory auditing, in our opinion, may have the following objectives at the level of the groups of operations such as: *existence, completeness, accuracy, classification, timing, systematization and synthesis, presentation and disclosure*. Also, general audit objectives for account balances are proposed and for both concepts are provided specific audit objectives.

In the literature in the field are identified five components of inventory audit: *acquisitions and recording of the raw materials, labor and overheads; internal transfer of assets and costs; dispatch of goods and recording of income and related costs; physical observation of inventories; valuation and compilation of inventories*. Some of these components are more effectively audited in the other audit cycles. We agree with this approach, and we believe that the audit of the inventory-storage cycle should be correlated with the functions and the inventory movement, as well as with the documentation of the respective operations.

Bibliografie/Bibliography:

1. ARENS, Arvin A., LOEBBECKE, James K. *Audit. O abordare integrată*. Trad. [după ed. a 8-a engl.] de Levițchi R. Chișinău: Editura ARC, 2003. 972 p.
2. BASU, S. K., *Fundamentals of auditing*, Delhi, India, Editura Pearson, Release Date: July 2009, ISBN: 9788131728857, 368 p.
3. Dicționare ale limbii române. www.dexonline.ro.

4. Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate. – Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 157/87 din 9 iunie 2006.
5. DOBROȚEANU, Laurențiu, DOBROȚEANU, Camelia Liliana *Audit – concept și practici: abordare națională și internațională*. București: Editura Economică, 2002. 320 p.
6. Legea cu privire la activitatea de audit nr. 61 din 16.03.2007. – www.lex.justice.md
7. Legea cu privire la auditul situațiilor financiare nr. 271 din 15.12.2017, publicat în Monitorul Oficial nr. 7-17 din 12.01.2018, în vigoare din 01.01.2019.
8. MENIU, M., PANAITESCU, I., AFANASE, C., VILAIA, D. *Audit financiar*. Chișinău: Ed. „Tehnica Info”, 2009. 298 p.
9. MORARIU, Ana, TURLEA, Eugeniu *Auditul financiar-contabil*. București: Editura Economică, 2001. 244 p.
10. PREDA, Bianca F., HURLOIU, Lăcrămioara R. *Audit financiar contabil*. Chișinău: Print-Caro, 2011. 369 p.
11. SLOBODEANU, Svetlana, *Probleme ale auditului ciclului de procurări-plăți*, Teză de doctor, Chișinău, 2015, 212 p.
12. Standardele Internaționale de Audit, acceptate prin Ordinul Ministrului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 62 din 13 mai 2014. – www.mf.gov.md.
13. Standardele Internaționale de Raportare Financiară, acceptate prin Ordinul Ministrului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 109 din 19 decembrie 2008. – www.mf.gov.md.
14. TOMA, Marin, CHIVULESCU, Marius. *Ghid practic pentru audit financiar și certificarea bilanțurilor contabile*. București: CECCAR, 1995. 304 p.
15. ЕРОФЕЕВА, В., ПИСКУНОВ, В., БИТЮКОВА, Т. *Аудит: учебное пособие для СПО*. 4-е изд., Москва: Издательство Юрайт, 2016. 207 с. (ISBN 978-5-9916-5455-5).